

En undersøgelse fra WWF Verdensnaturfonden i sommeren 2013 viste, at de otte største danske pensionssekskabers investeringer i grøn energi er beskedne. Nu kan WWF dokumentere, at de samme sekskabers investeringer i virksomheder indenfor olie-, kul- og gasindustrien svarer til ejerskab af fossile reserver, som ved udnyttelse vil svare til 191,5 MtCO₂ eller mere end tre gange Danmarks årlige udledning af CO₂. Det er derfor tid til, at danske pensionsinvestorer ændrer kurs.

Problemet

Der er bred enighed om, at vi skal begrænse den globale opvarmning til maksimalt to grader, hvis vi vil undgå en global klimakatastrofe. En analyse fra Carbon Tracker Initiative fastslår, at vi må afbrænde kul, olie og gas svarende til højst 900 GtCO₂ frem mod 2050, hvis vi skal blive under to graders opvarmning.

De 200 største virksomheder med aktiver i fossile brændsler på verdensbørsen repræsenterer en potentiel udledning på 762 GtCO₂ (CTI, 2013). Da der også findes andre olie-, kul- og gasselskaber end dem på listen, er det beregnet, at de 200 største kun må udvinde mellem 20-40 % af deres reserver for at kunne imødekomme to graders-målet.

Disse virksomheder er delvis værdisat efter deres reserver i fossile brændsler, og jo større reserver en virksomhed har i undergrunden, desto mere er dens aktier værd. Men da verden befinder sig i en situation, hvor ikke alle fossile reserver må udvindes og brændes, hvis vi skal forhindre en global klimakatastrofe, kan denne værdi være udtryk for en kunstig boble (CTI 2013).

Det internationale energiagentur IEA har fastslået, at mindst to tredjedele af de kendte kul-, olie- og gas reserver skal forblive i jorden, hvis vi skal have mulighed for at holde os under to graders temperaturstigning (IEA 2012). Investeringer i fossil energi kan altså ende i "stranded assets": værdipapirer, hvis værdi pludselig udhules (CTI 2012).

Tilmed anslår den Internationale Valutafond (IMF), at 1900 milliarder USD (2,7 % af verdens BNP) bliver brugt på at subsidiere fossil energi (IMF 2013).

De enorme økonomiske ressourcer, der postes i fossil energi, bør satses på løsninger for klimaet i stedet for at forværre problemet.

Resultat

Vi har undersøgt de syv største private pensionssekskaber i Danmark, der samlet står for at sikre over 60 % af danskernes pension (Finanstilsynet 2012). Dette er sekskaberne Danica PFA, Industriens Pension, PensionDanmark, Nordea, PKA og Sampension. Pensionssekskaberne investerer tilsammen for mere end 7238 mio. kr. i CO₂-intensive sekskaber. Her har PKA, PFA, Danica og PensionDanmark flest midler investeret i de 200 største fossile sekskaber. Kunderne hos Danica, PFA og Nordea bidrager med den største potentielle CO₂ belastning pr. medlem.

De syv sekskaber har tilsammen aktiver i 120 af verdens 200 største kul-, olie- og gasselskaber, og det vil omsættes til en udledning på over 191,5 MtCO₂, som vil blive udledt til atmosfæren, såfremt reserverne hentes op fra undergrunden og brændes af. Dette svarer til over tre gange Danmarks korrigerede årlige udledning af drivhusgasser i 2012 (Energistyrelsen 2012).

Selskab	Gange Danmarks årlige korrigerede udledning af drivhusgasser i 2012	Mio. DKK investeret i CO ₂ intensive selskaber	Medlemstal/ kunder pr. 19-12-2013	Ton CO ₂ i reserver pr. medlem
Danica	0,9	1214	600.000	86
PFA	0,8	1825	500.000	88
Industriens Pension	0,5	1399	400.000	68
PensionDanmark	0,5	1106	633.000	41
Nordea	0,5	931	330.000	78
PKA	0,2	441	260.000	36
Sampension	0,1	323	300.000	26
I alt	3,4	7239		

Metode

Målet med beregningerne er på en simpel og lettilgængelig måde at identificere, hvor stor en potentiel udledning de enkelte pensionselskabers ejerskab i de 200 største fossile selskaber repræsenterer. De to hovedtal i beregningerne er pensionselskabernes andel af de 200 selskabers børsværdi samt den potentielle CO₂ udledning for hvert af de 200 selskaber. CO₂-effekten af andre finansprodukter end aktier, indgår ikke i opgørelserne.

Først er pensionselskabernes andel af de 200 selskabers værdi bestemt. Dette tal fremkommer ved at identificere de danske pensionselskabers investeringer i børsnoterede aktier i de 200 selskaber ud fra de nyeste tilgængelige aktielister (eller rekvireret direkte) og dividere med selskabets værdi (market capital). Datoerne for de tilgængelige aktielister varierer, idet nogle pensionselskaber løbende offentliggør deres aktielister gennem året.

De 200 selskabers børsværdi er fundet på hjemmesiderne ycharts.com eller bloomberg. For enkelte selskaber har det ikke været muligt at fremskaffe børsværdier præcist på dagen for pensionselskabernes offentliggørelse af aktielisterne, og da børsværdierne svinger med aktiekurserne, vil dette indebære en lille usikkerhed ift. pensionselskabernes andel af selskabsværdien i de 200 fossile selskaber.

Dernæst beregnes den potentielle CO₂ udledning for hver investering. Tallet fremkommer ved at multiplicere det danske pensionselskabes andel af selskabsværdien for hvert af de 200 selskaber med den totale potentielle udledning for hvert selskab. CO₂-udledninger og den bagvedliggende metode er baseret på data fra Carbon Tracker Initiative (CTI 2012). Carbon Tracker Initiative er et projekt fra Investor Watch, som forsøger at få finansverdenen til at tilpasse sig den klimapolitiske dagsorden. De har udgivet flere rapporter, seneste i samarbejde med Grantham Research Institute fra London School of Economics.

Mere end 4,7 millioner danskere sparer gennem ATP op til et tilskud til deres pension, og ATP råder over en formue på over 600 mia. kr. Vi har dog ikke haft mulighed for at vurdere ATP's indvirkning på udvinding af de fossile reserver med den anvendte metode, idet ATP ikke har direkte investeringer i de 200 største fossile virksomheders aktier.

WWF for a living planet®

Pensionsselskabernes rolle i grøn omstilling – i Danmark og globalt

En undersøgelse fra WWF Verdensnaturfonden i sommeren 2013 (WWF Danmark 2013) viste, at de otte største danske pensionsselskaber investerer begrænset i grøn energi, og at det snarere sker som led i bestræbelserne på at sprede investeringer end med udgangspunkt i etik og varetagelse af samfundsansvar.

WWF Sverige har lavet en tilsvarende undersøgelse af deres AP fonde som viste, at AP-fond 1, 2, 3, 4 og 7 investerer i 133 af de 200 største fossile virksomheder, og ejer tilsammen 625 MtCO₂, hvilket svarer til 11 gange Sveriges totale CO₂ udledning i 2012 (WWF Sverige 2013).

En afgørende forudsætning for en hurtigere global omstilling til bæredygtige energiløsninger er tilgængeligheden af finansiering og investering. WWF har i en rapport (Energy Report 2011) vist, at vi globalt kan nå 100 % vedvarende energi inden 2050 ved hjælp af eksisterende løsninger. Det er afgørende, at finansiering til denne omstilling kommer fra både offentlige og private (WWF Danmark 2013). Her har også de danske pensionsselskaber et ansvar.

WWF's anbefalinger

Vedtage en klimapolitik

Pensionsselskaberne bør udvikle og implementere kriterier og metoder til deres forvaltning, som kan sikre, at deres beholdning bidrager til en omstilling i overensstemmelse med to graders-målet for global opvarmning. WWF anbefaler, at alle pensionsselskaber vedtager en investeringspolitik på klimaområdet og offentliggør den. Politikken bør indeholde konkrete tiltag ift. selskabets investeringer.

Offentliggørelse af "Carbon Footprints".

For at sikre en større grad af gennemsigtighed for kunderne anbefaler WWF, at pensionsselskaberne offentliggør "Carbon footprints" for deres investeringer, f.eks. en gang om året i forbindelse med årsrapporten. Her bør potentielle emissioner af CO₂ indlejret i reserver af fossile brændsler indregnes.

Frasalg af selskaber, som producerer kul og tjæresand.

WWF arbejder for en fremtid uden investeringer i fossil energi, og hvor investeringer i vedvarende energi vil understøtte en ren, bæredygtig fremtid. Pensionsselskaberne bør frasælge de mest CO₂-intensive investeringer fra deres porteføljer for at sikre klimaet og langsigtede stabile afkast for deres medlemmer. WWF anbefaler, at de danske pensionsselskaber frasælger deres investeringer i kul- og tjæresandselskaber samt investeringer i selskaber med olieudvindingsplaner i Arktis og særligt vigtige naturområder, som for eksempel regnskoven.

Foretage flere direkte investeringer i vedvarende energi

WWF mener, at pensionsselskaberne har et ansvar for at understøtte den grønne omstilling både i Danmark og i udlandet. WWF anbefaler, at pensionsselskaberne foretager flere direkte investeringer i vedvarende energi

Kilder:

WWF Danmark. Danske pensionsselskabers investeringer i grøn energiteknologi - En research-rapport om, hvilken rolle investeringer vedvarende energi og energieffektivitet spiller i pensionsselskabernes investeringspolitikker. 2013. Lotte Nymark Busch Jensen og Hanne Jersild. <http://www.wwf.dk/?5560/Ny-rapport-stter-fokus-p-pensionkassers-grnne-ansvar>

Carbon Tracker Initiative (CTI 2012, CTI 2013). Unburnable Carbon –Are the world’s financial markets carrying a carbon bubble? 2012.

Unburnable carbon 2013. Wasted Capital and Stranded assets. 2013. <http://www.carbontracker.org/carbonbubble>

The Energy Report 2011. 100% renewable energy by 2050. Produced by WWF in collaboration with: Ecofys, OMA AMO.

Energistyrelsen 2012. Årlig energistatistik. Danmarks korrigerede årlige udledning af drivhusgasser i 2012 var 55,74 MtCO₂ <http://www.ens.dk/sites/ens.dk/files/info/tal-kort/statistik-noegletal/aarlig-energistatistik/energistatistik2012.pdf>

Finanstilsynet 2012. Forsikring og Pension 2012: Pensionsselskaber – markedsanalyse 2012.

IMF 2013. Energy Subsidy Reform – Lessons and Implications, IMF, 2013

IEA 2012. World Energy Outlook 2012. International Energy Agency.

WWF Sverige, press: <http://www.wwf.se/press/pressrum/pressmeddelanden/1543255-wwf-granskning-ap-fondernas-finansiering-av-fossilbubblan-riskerar-klimatet-och-pensionerna>

Læs mere:

Sustainability Science, Map “Largest dirty energy expansions by 2020”

<http://sustainabilityscience.essc.org.ph/wp-content/uploads/2013/06/Issue-6-carbon-bomb-big.jpg>

The Economist: <http://www.economist.com/news/business/21577097-either-governments-are-not-serious-about-climate-change-or-fossil-fuel-firms-are>

Ansvarlig fremtid: <http://ansvarligfremtid.dk/>